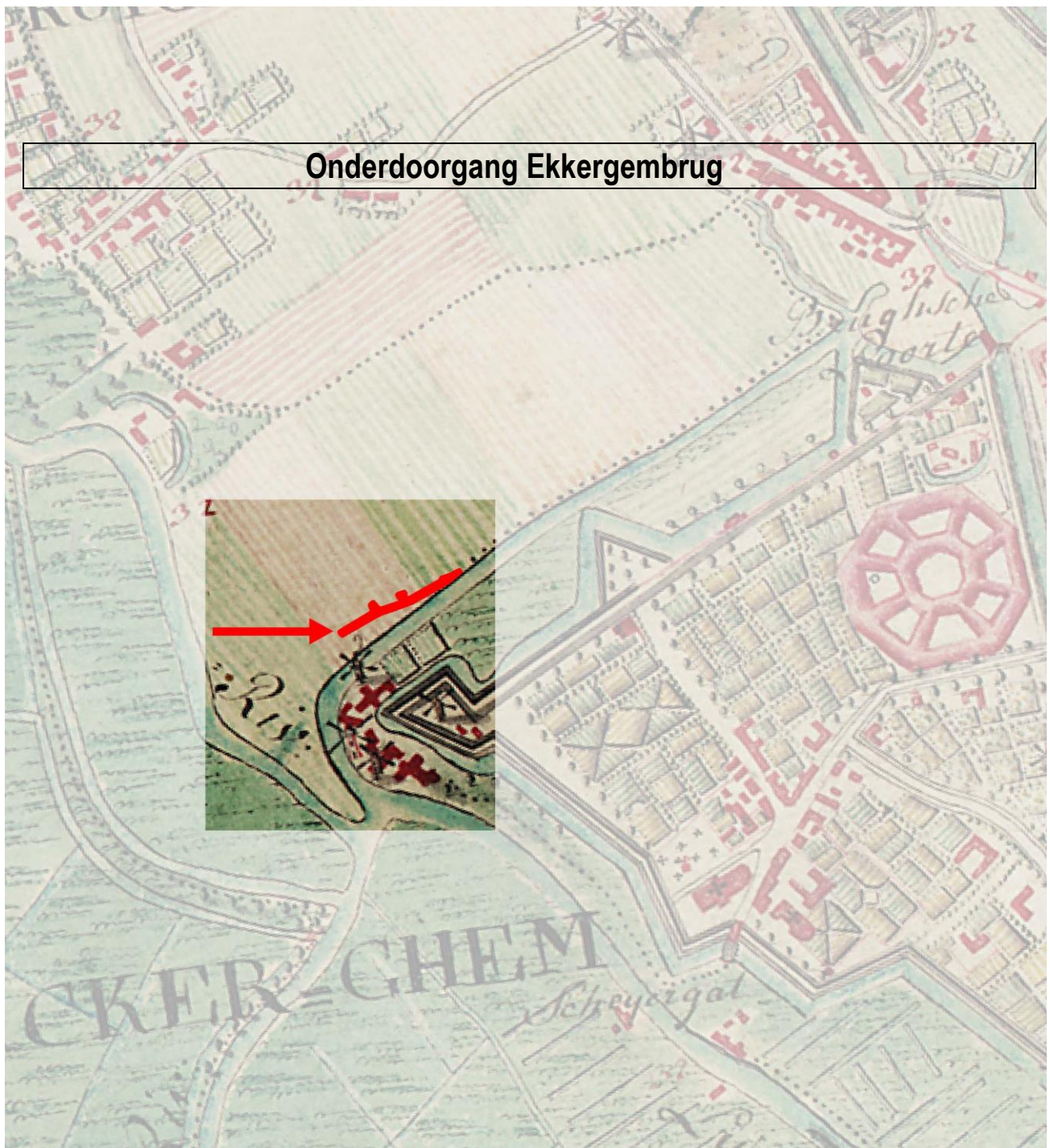

STADSARCHEOLOGIE GENT

Archeologienota met beperkte samenstelling

projectcode 2017K326

Verantwoordelijke uitgever: Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie Gent
Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, stadsarcheologie@stad.gent, tel. 09 266 57 60 - fax 09 266 57 87

Inhoudstafel

Deel 1: Privacyfiche bureau-onderzoek

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

2.2 Samenvatting

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

2.3.2 Juridische context

2.3.3 Onderzoekskader

2.3.4 Ruimtelijke situering

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

2.3.6 Archeologisch potentieel

2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

2.3.8 Datering en interpretatie van onderzocht gebied

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

2.4 Relevante bibliografie

2.5 Bijlagen

2.5.1 Plannenlijst

2.5.2 Fotolijst

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies voor maatregelen

3.2 Programma van maatregelen

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

Titel: Onderdoorgang Ekkergerbrug

Auteurs: Marie-Anne Bru

Projectnummer: 2017K326

Opdrachtgever: Stad Gent

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Marie-Anne Bru, OE/ERK/Archeoloog/2015/00012

Datum: 1-4 december 2017

Wettelijk depotnummer: D/2017/0341/23

Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie
Dulle-Grietlaan 12
9050 Gentbrugge
09/2665760
stadsarcheologie@stad.gent

2.2 Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor een onderdoorgang van de Ekkergerbrug voor fietsers en voetgangers, dient een archeologienota opgemaakt te worden. Deze aanvraag behelst de heraanleg van een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers onder de Ekkergerbrug en een aanpassing van de trapconstructies.

Gezien de aard van de geplande bodemingrepen, en het feit dat deze gebeuren in een zone waar reeds veel bodemactiviteit plaatsvond, is de kans op bewaarde archeologische aanwezige sporen quasi nihil.

Voor het project onderdoorgang Ekkergerbrug werd dan ook geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

- 1° er is geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat het volgende vooropgestelde criteria aangehaald kan worden.

- Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat de voorziene ingreep van voornamelijk het aanleggen van toegangshellingen en de aanpassing van de trapconstructies, aansluitend op de bestaande verstoringsgraad van de aanwezige taluds en onderdoorgang, er zonder twijfel toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode:	2017K326
Locatie:	Oost-Vlaanderen, Gent, Ekkergerbrug, Leiekaai, Herdenkingslaan
Kadaster Afdeling Sectie Percelen:	Afdeling 16, Sectie K, 685/07 en openbaar domein
Kadasterplan:	Zie plan 1
Topografische kaart:	Zie plan 3
Bounding Box:	(102929,193969); (103073,193969); (102929,193892); (103073,193892)
Onderdeel Archeologische zone:	Ja
Grootte percelen:	640 m ²
Grootte projectgebied:	640 m ²
Reden van de ingreep:	Heraanleg van onderdoorgang Ekkergerbrug
Betrokken actoren en specialisten:	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

2.3.2 Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BINNEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 300 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 100 m².

De oppervlakte van het totale plangebied onderdoorgang Ekkergerbrug bedraagt 640 m².

Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3.3 Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureau-onderzoek vormt de onderdoorgang van de Ekkergerbrug voor fietsers en voetgangers. Met dit bureau-onderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Finaal formuleert het archeologische vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Het projectgebied wordt gekenmerkt door zijn ligging in het westen van Gent. Het project onderdoorgang Ekkergerbrug verbindt de Leiekaai met de Herdenkingslaan, onder de Rooigemlaan en Einde Were door.

2.3.4 Ruimtelijke situering

De projectzone onderdoorgang Ekkergerbrug (kad. Afdeling 16, Sectie K, 685/07 en openbaar domein) situeert zich ten westen van het historische centrum van Gent. De onderdoorgang verbindt de Leiekaai met de Herdenkingslaan, onder de Rooigemlaan en Einde Were door. De totale som van het projectgebied waarop de geplande werken van toepassing zijn, bedraagt 640 m². Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen.

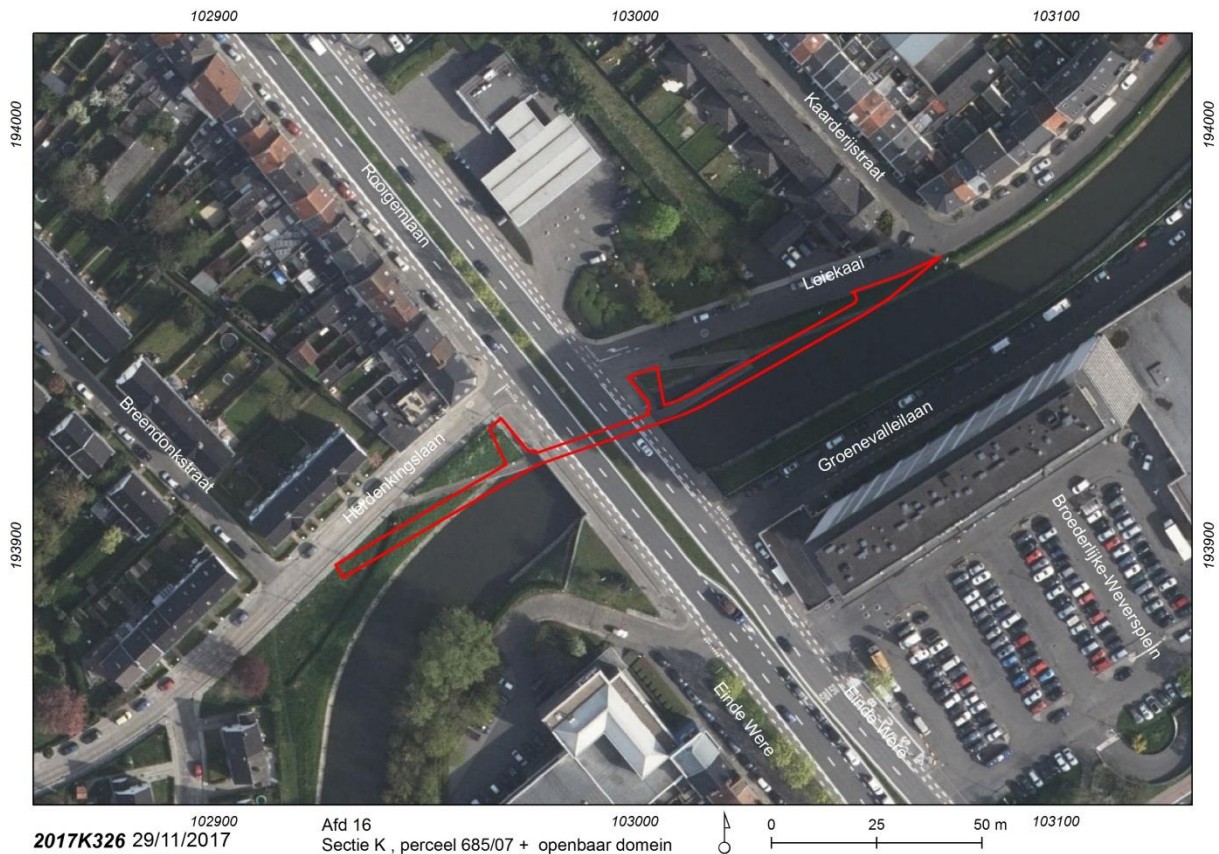
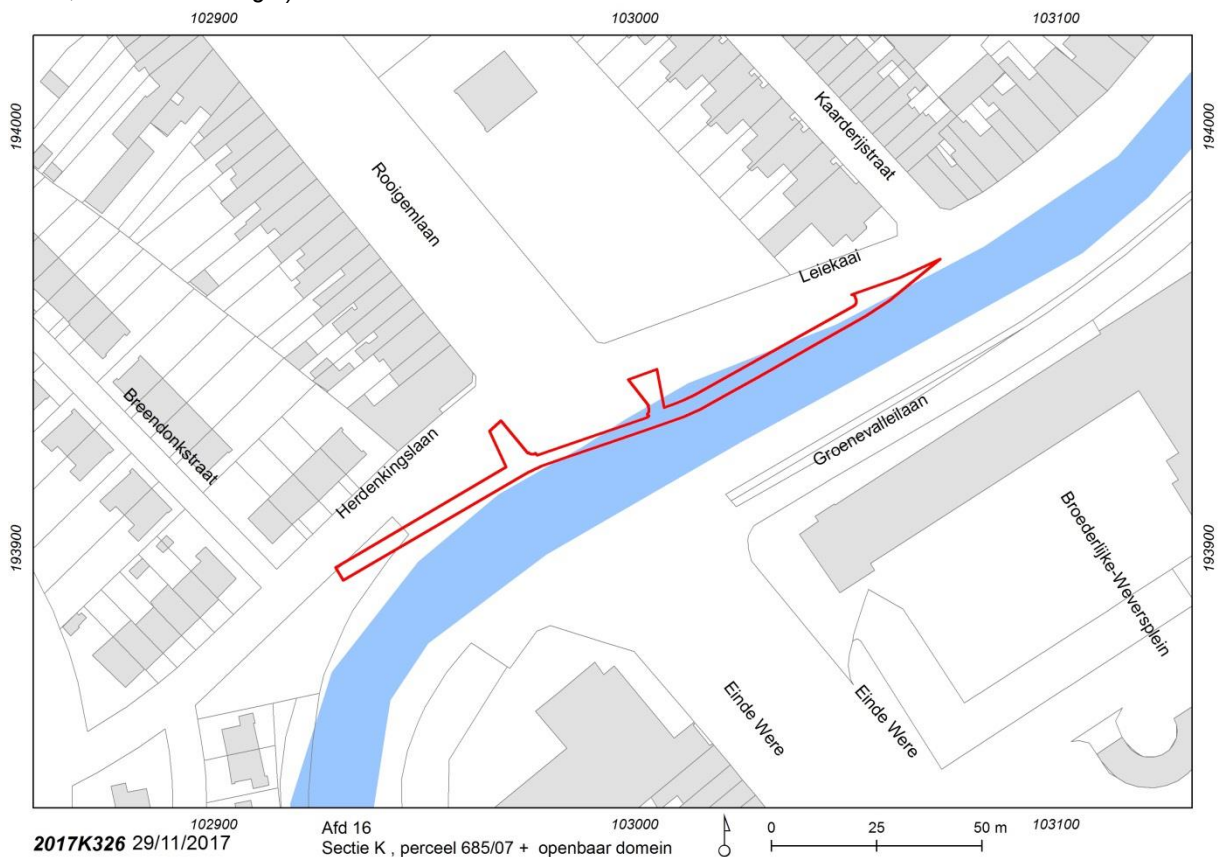
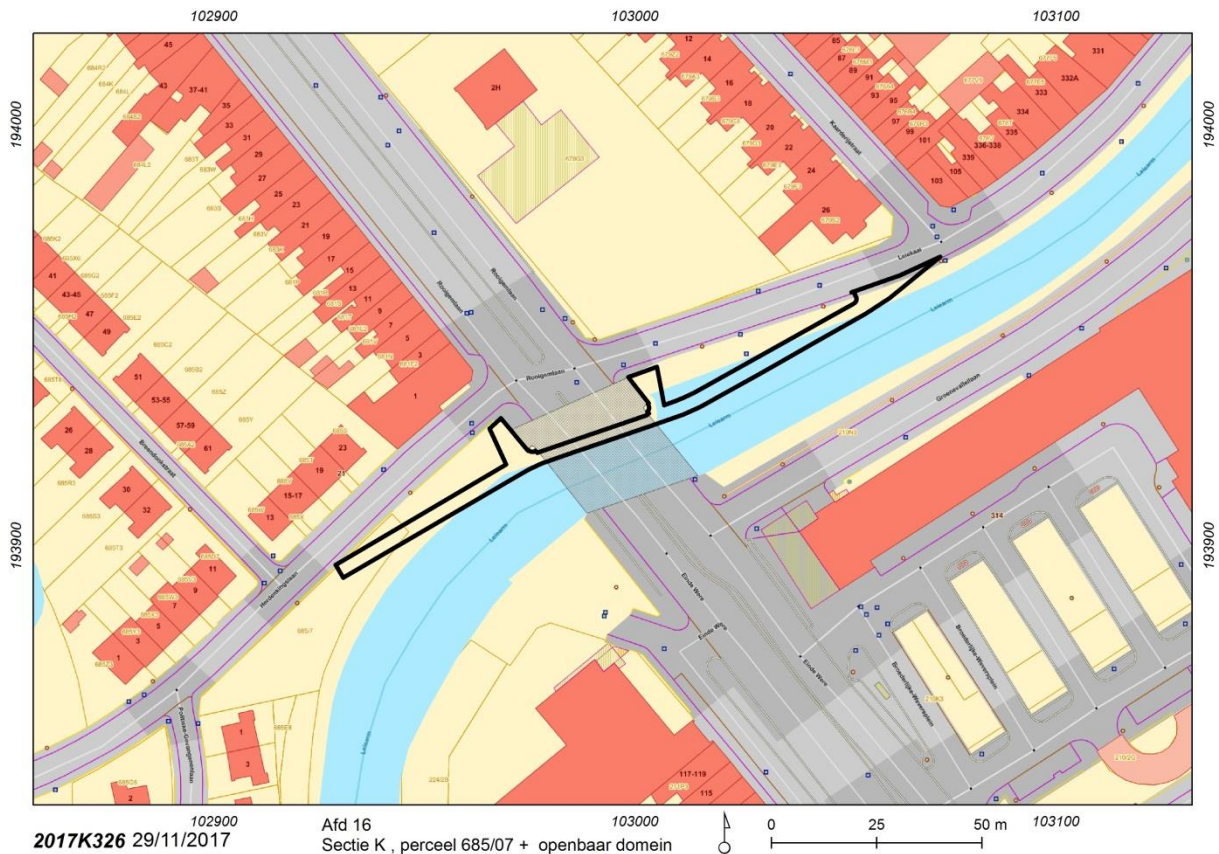

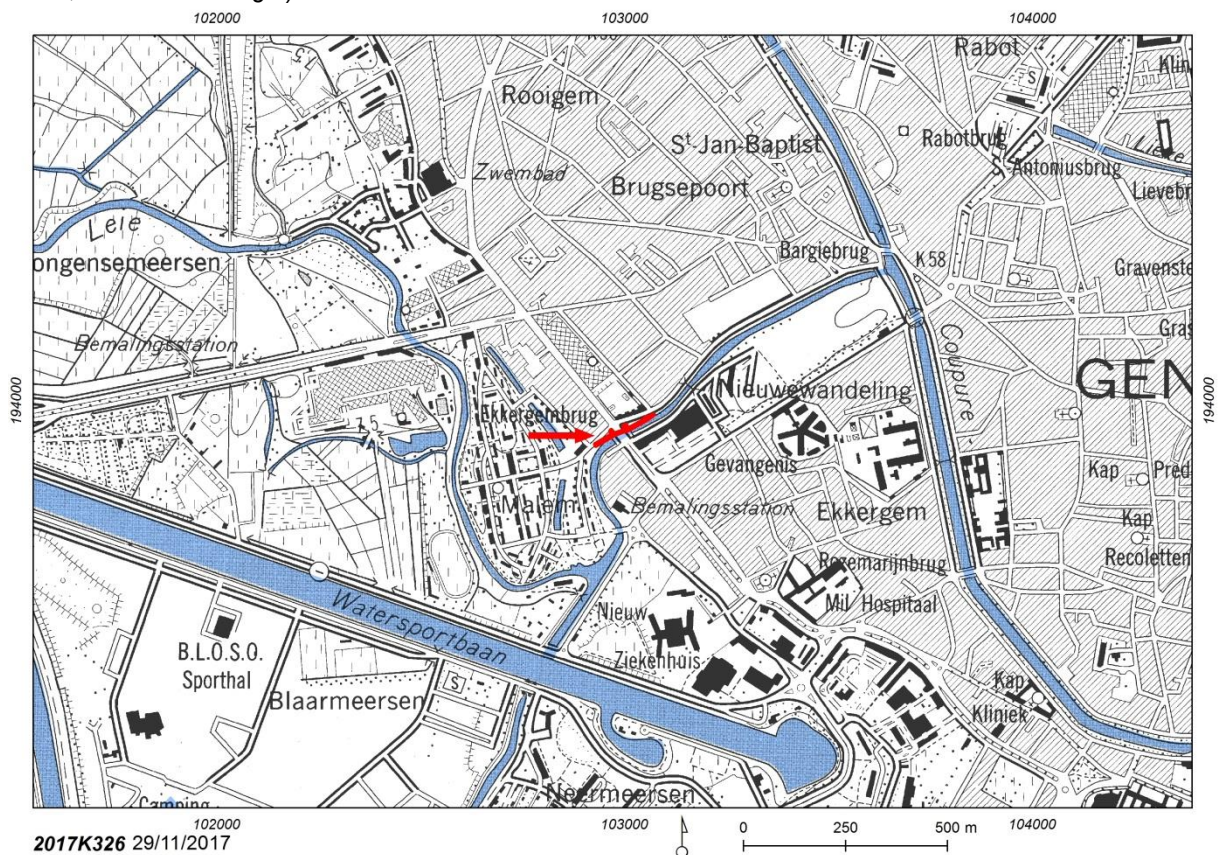
Foto 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2015 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 1: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 2: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 3: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning omvat de heraanleg van een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers onder de Ekkergerbrug en de aanpassing van de trapconstructies. In totaliteit beslaat het projectgebied 640 m², waaronder de brug en de aanpassingen aan de directe omgeving.

Het geplande grondverzet bestaat uit:

- De onderdoorgang van de Ekkergerbrug:
 - De bestaande onderdoorgang (steile hellingsgraad, haarspeldbocht aan Leiekaai, beperkte hoogte, beperkte breedte) wordt opgebroken en vervangen door een nieuwe, gefundeerd op stalen kokerpalen (diepfunderingspalen). Deze nieuwe onderdoorgang wordt gebouwd gedeeltelijk in en gedeeltelijk boven het talud van de westelijke Leiearm.
 - Kant Leiekaai wordt de bestaande helling opgebroken en vervangen door een toegangshelling van 3 m breed (door uitbreiding richting taludzijde) en een hellingspercentage van 5 %.
 - Verlaging van de rijweg onder brug tot een hoogte van 2,50 m, de breedte van 2,40 m wordt behouden (richtlijn WenZ van geen bijkomende inname boven water).
 - Trapconstructies aan weerszijden met aansluiting naar R40 (Rooigemlaan, Einde Were) worden opgebroken, verbreed en aangesloten op onderdoorgang.
 - Kant Herdenkingslaan wordt een toegangshelling voorzien van 3 m breed en een hellingspercentage van 5 % met aansluiting ter hoogte van de Breendonkstraat.

Plan 4: Ontwerpplannen (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

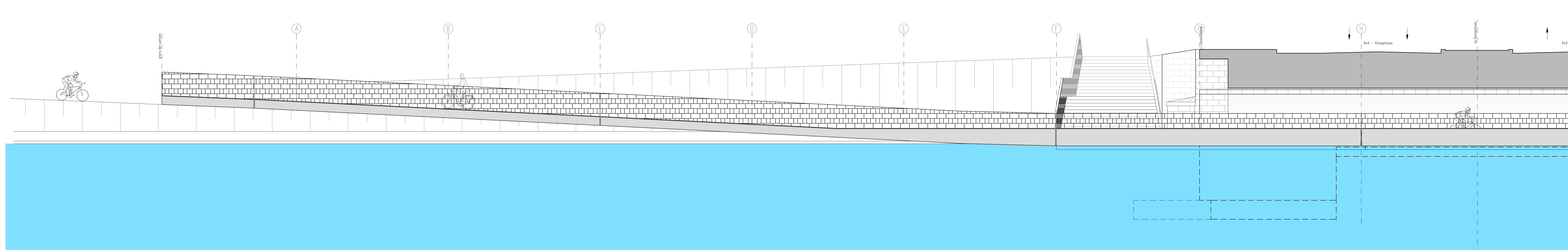
2.3.6 Archeologisch potentieel

2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

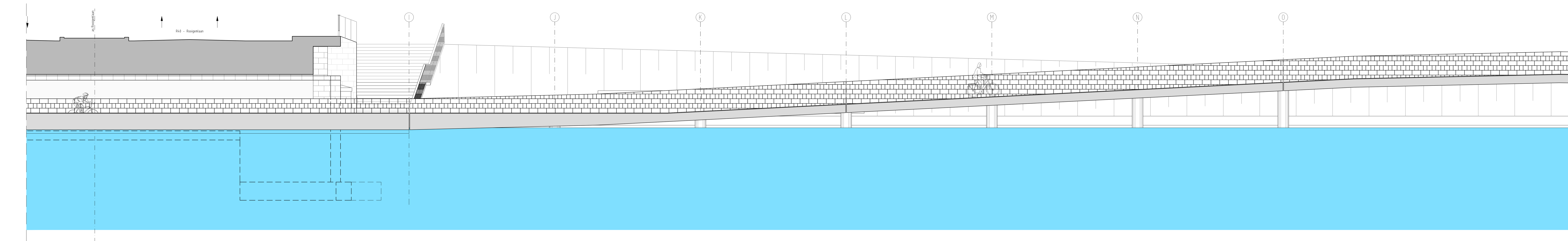
Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgesteld betreffende de projectlocatie:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

MATERIAALLIJST
 - Fietstpad en trappen uitgewassen beton
 - Borslvering roestvast staal
 - Structuur glad bekist beton

CODE	DATUM	GETEK.	VERBIE
0	16/09/2016	KMA	Eerste uitgave
A	19/10/2017	JRD	Volgens opmerkingen

Stad Gent - Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen
 Stadhuis - Botermarkt 1
 B-9000 - Gent

de ontwerper: **Studios** en manager: **Van Velsck**
 B-CEC nv - Arch & Teco Engineering

de opdrachtgever: **burgemeester Daniel Tonnart**
 Stad Gent

stadsontwikkelaar: **Paul Terriock**
 Stad Gent

directie manager: **Dirk De Baets**
 Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen

project
Kunstwerken Gent : Ekkergembrug - onderdoorgang
 Herdenkingslaan - Leiekaai
 Provincie Cost-Vlaanderen, Stad Gent

Studios Stabiliteit :
 Arch & Teco Engineering - B-CEC nv
 projectleider : **Roel Symone**
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. 00 32 9 296 00 64 fax. 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0444 463 304 - RPR Gent

Studios Ultratingstechnieken :
 Arch & Teco Engineering - T.E.E nv
 projectleider :
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. 00 32 9 296 00 67 fax. 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0434 809 141 - RPR Gent

Studios Architectuur :
 Arch & Teco Architecture and Planning bv oov orbe
 projectleider :
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. 00 32 9 296 00 62 fax. 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0811 822 197 - RPR Gent

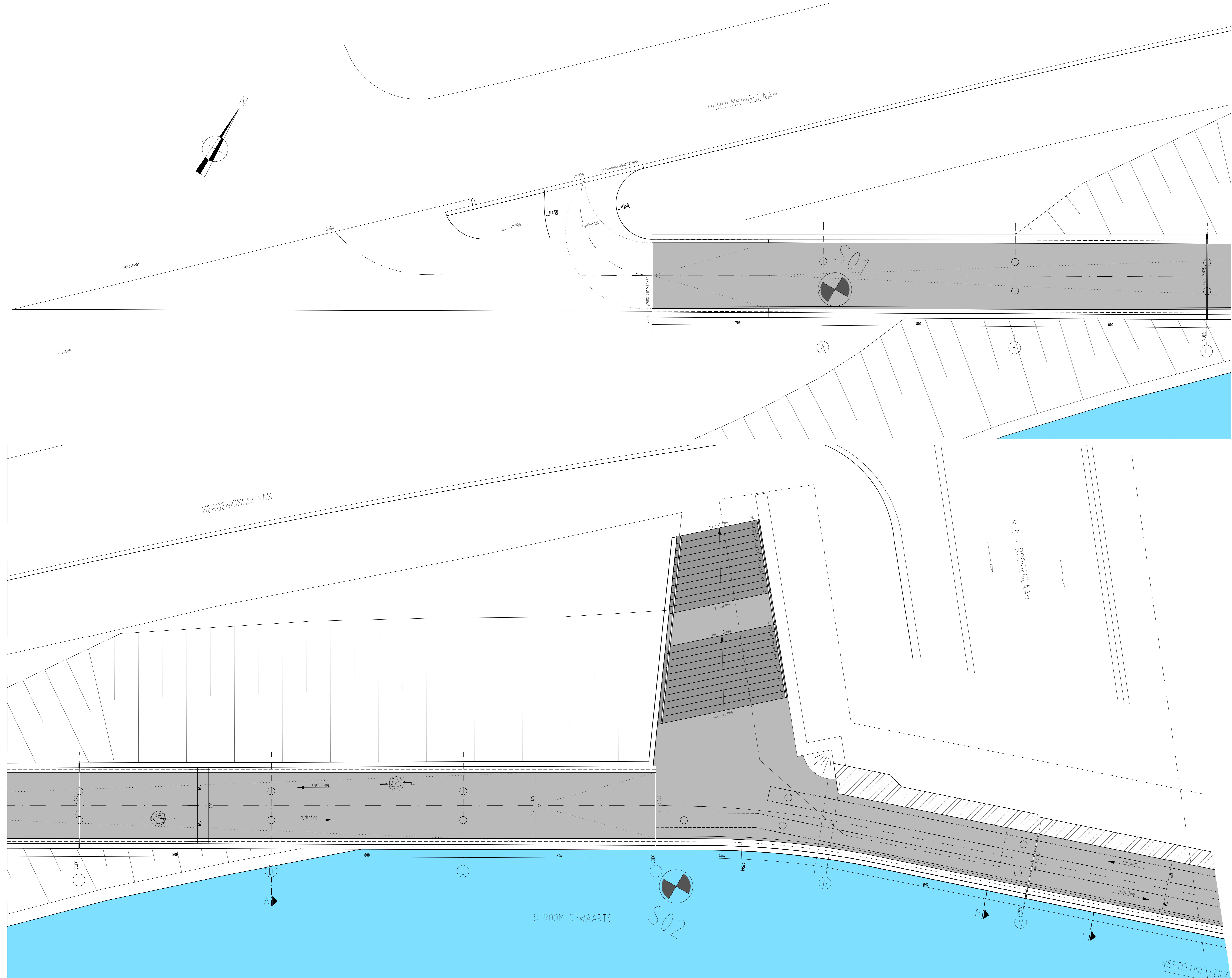
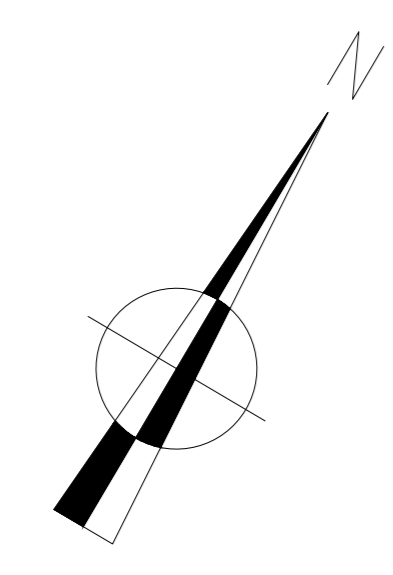
Studios Wieg en Infrastructuurwerken :
 Arch & Teco Engineering - Asstet nv
 projectleider :
 Wiederskaai 51, B-9000 Gent
 tel. 00 32 9 253 56 64 fax. 00 32 9 253 90 52
 BTW BE 0427 296 645 - RPR Gent

Aanwemer : Veiligheidscoördinatie_ontwerp en uitvoering

Opdrachtgever, opdrachtgevers, ontwerper(s) en/of uitvoerder(s) aanvaarden de aansprakelijkheid op en tegen de documenten opgesteld op de studiebasis, de andere voorwerpen, de tekeningen en de berekeningen en de rapporten die voortvloeien uit de studiebasis en de berekeningen. Het document, te weten, tekeningen en berekeningen, dienen goedgekeurd te worden en te worden geaccepteerd.

ontwerpfase	datum	19/09/2016
VOORONTWERP	schaal	1:50
plannummer	oppervlakte	1,15 m²
	dossiernummer studie bureau	

SBS 2 VO 00 BK 003 A 3161

MATERIAALLIJST

- Fietspad en trappen: uitgewassen beton
- Borslering: roestvast staal
- Structuur: glad bekist beton

CODE	DATUM	GETEK.	VERSIE
0	16/09/2016	KMA	Eerste uitgave
A	19/10/2017	JRO	Volgens opmerkingen

Stad Gent - Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen
 Stadhuis - Botermarkt 1
 B-9000 Gent

de ontwerper: **Arch & Teco Engineering**
 de opdrachtgever: **Stadsbestuur Gent**

project
Kunswerken Gent - Ekkergerbrug - onderdoorgang
 Herdenkingslaan - Leiestraat
 Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent

Studie Staliteit: Arch & Teco Engineering - B.CEC nv
 projectleider: Ruel Symone
 Coupure Linkis 55, B-9000 Gent
 tel.: 00 32 9 296 00 64 fax: 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0444.403.304 - RPRR Gent

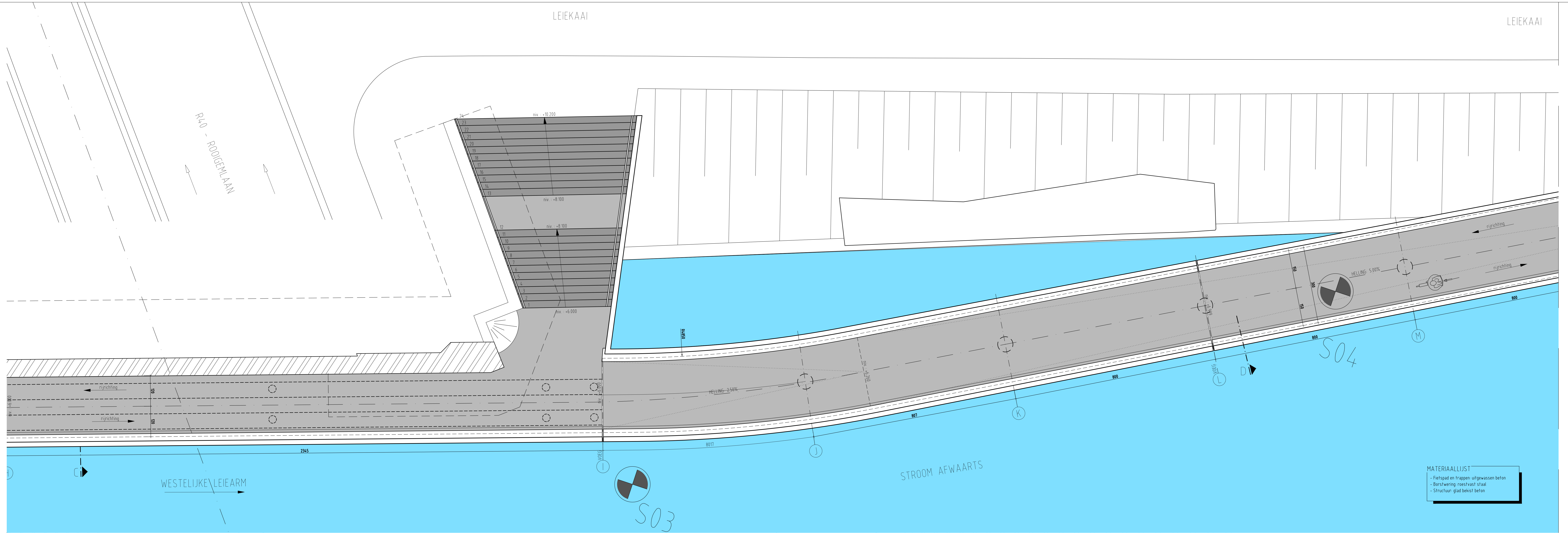
Studie Architectuur: Arch & Teco Architecture and Planning bv oov cvba
 projectleider: Coupure Linkis 55, B-9000 Gent
 tel.: 00 32 9 296 00 62 fax: 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0811.622.197 - RPRR Gent

Studie Uitrustingstechnieken: Arch & Teco Engineering - T.E.E. nv
 projectleider: Coupure Linkis 55, B-9000 Gent
 tel.: 00 32 9 296 00 67 fax: 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0434.608.141 - RPRR Gent

Aanvrager: Studiedienst Provincie Oost-Vlaanderen

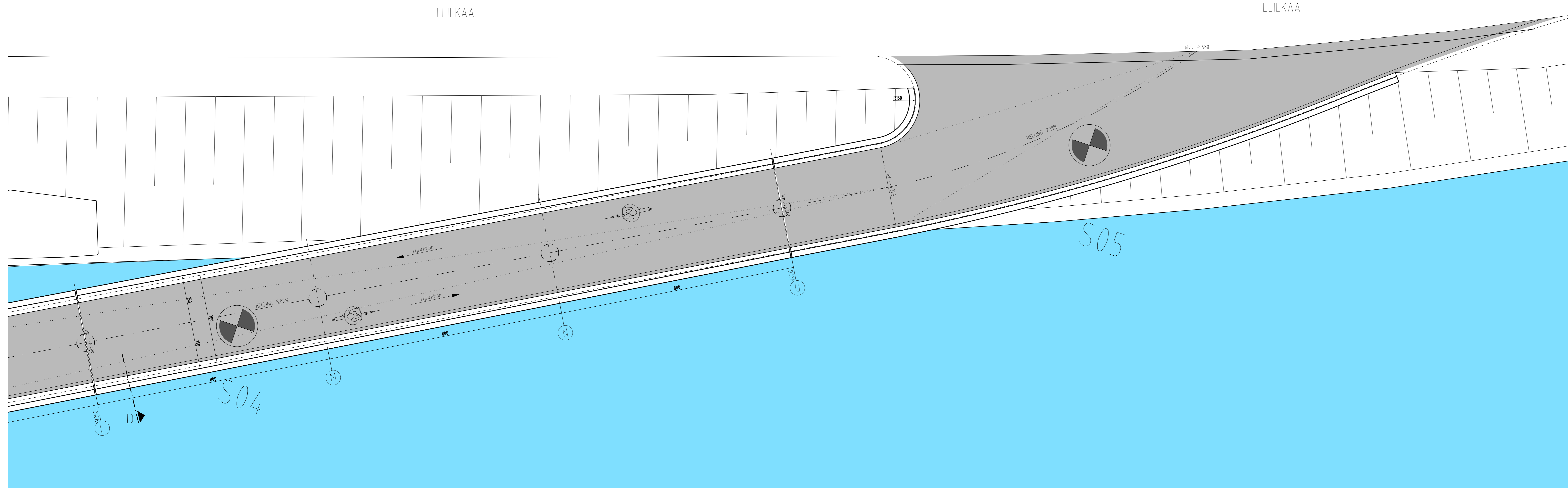
Chassisplannen, ondergrondplannen, uitvoeringsplannen, bestemmingsplannen op en buiten de documenten opgesteld door de studiebureau, die worden voortvloeien, de ontwerper van de tekening en de tekening die wordt overgenomen of gereproduceerd door de studiebureau en de opdrachtgever. Alle documenten, tekeningen, plannen en bestemmingsplannen worden beschermd door de wetten.

VOORONTWERP	datum	19/09/2016
plannummer	schaal	1:50
SBS 2 VO 00 BK 004 A 3161	oppervlakte	1,04 m²
	dossiernummer	studiebureau

MATERIAALLIJST

- Fietspad en trappen: uitgewassen beton
- Borstwering: roestvast staal
- Structuur: glad beton

CODE	DATUM	GETEK	VERSBIE
0	16/09/2016	KMA	Eerste uitgave
A	19/10/2017	JRD	Volgens opmerkingen

Stad Gent - Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen
 Stadhuis - Botermarkt 1
 B-9000 Gent

de ontwerper: Arch & Teco Engineering
 de opdrachtgever: Stadsmaatschappij Gent

project
 Kunstwerken Gent : Ekkergembrog - onderdoorgang
 Herdenkingslaan - Leiekaai
 Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent

Studies Stabiliteit : Arch & Teco Engineering - B.CEC nv
 projectleider : Roodi Snydave
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. : 00 32 9 296 00 64 fax. : 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0444.463.304 - RPR Gent

Studies Architectuur : Arch & Teco Architecture and Planning bv ovc
 projectleider :
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. : 00 32 9 296 00 62 fax. : 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0811.822.197 - RPR Gent

Studies Ultratingstechnieken : Arch & Teco Engineering - T.E.E. nv
 projectleider :
 Coupure Links 55, B-9000 Gent
 tel. : 00 32 9 296 00 67 fax. : 00 32 9 296 00 69
 BTW BE 0434.808.141 - RPR Gent

Aannemer : Veiligheidscoördinatie_ontwerp en uitvoering :

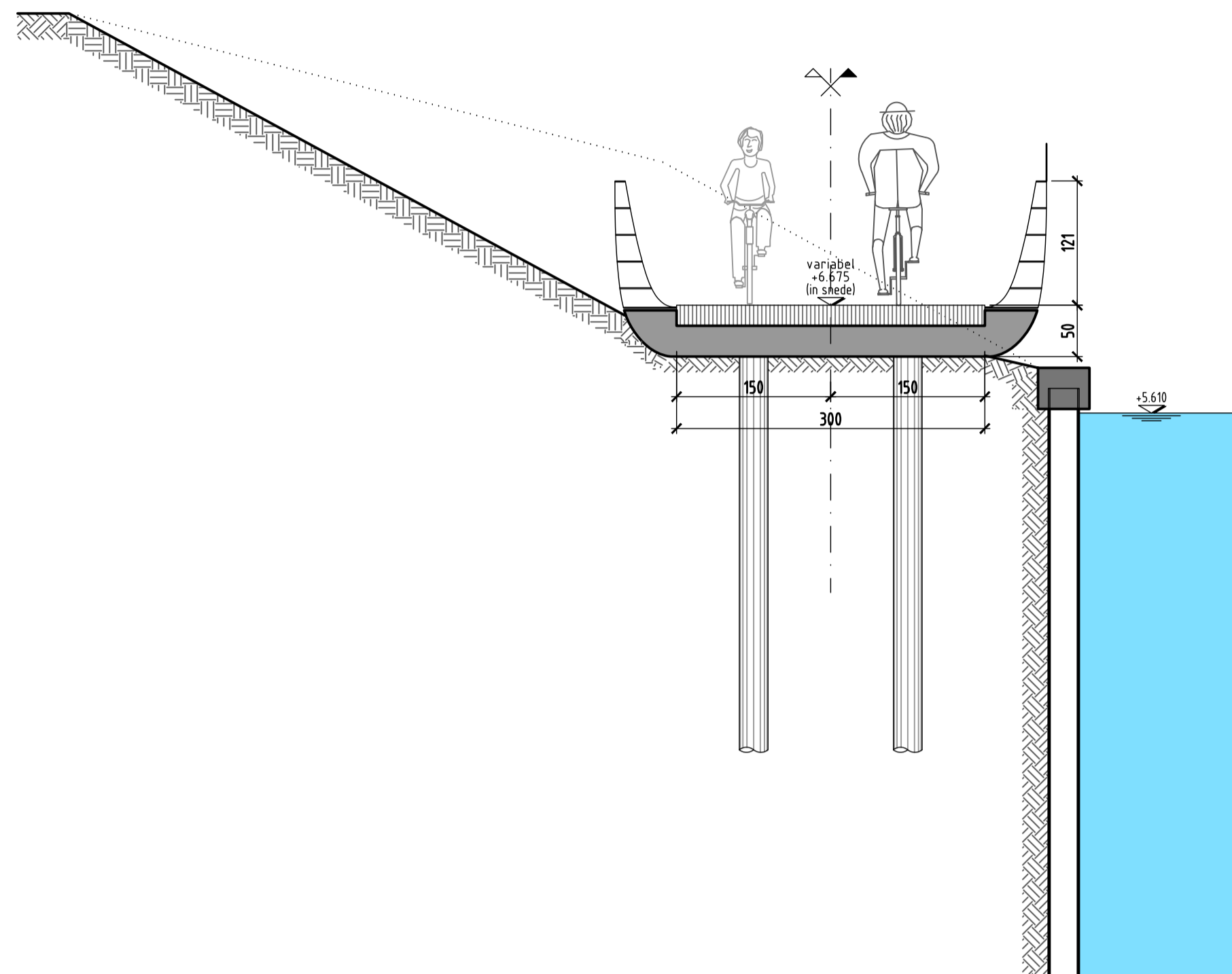
Ontwerpfasen, omvangrijke, overlegfasen, tegengesteld op en tekenen de documenten opgesteld door de studiebureau, de andere voorstellen, de
 tekeningen van de opdrachtgever en de tekeningen van de opdrachtgever en de tekeningen van de studiebureau en de tekeningen van de opdrachtgever. Alle documenten, tekeningen, plannen en
 tekeningen worden gecorrigeerd voor en op de tekeningen.

ontwerpfase	datum
VOORONTWERP	19/09/2016
plannummer	schaal
	oppervlakte
	dossiernummer studiebureau

SBS 2 VO 00 BK 005 A 3161

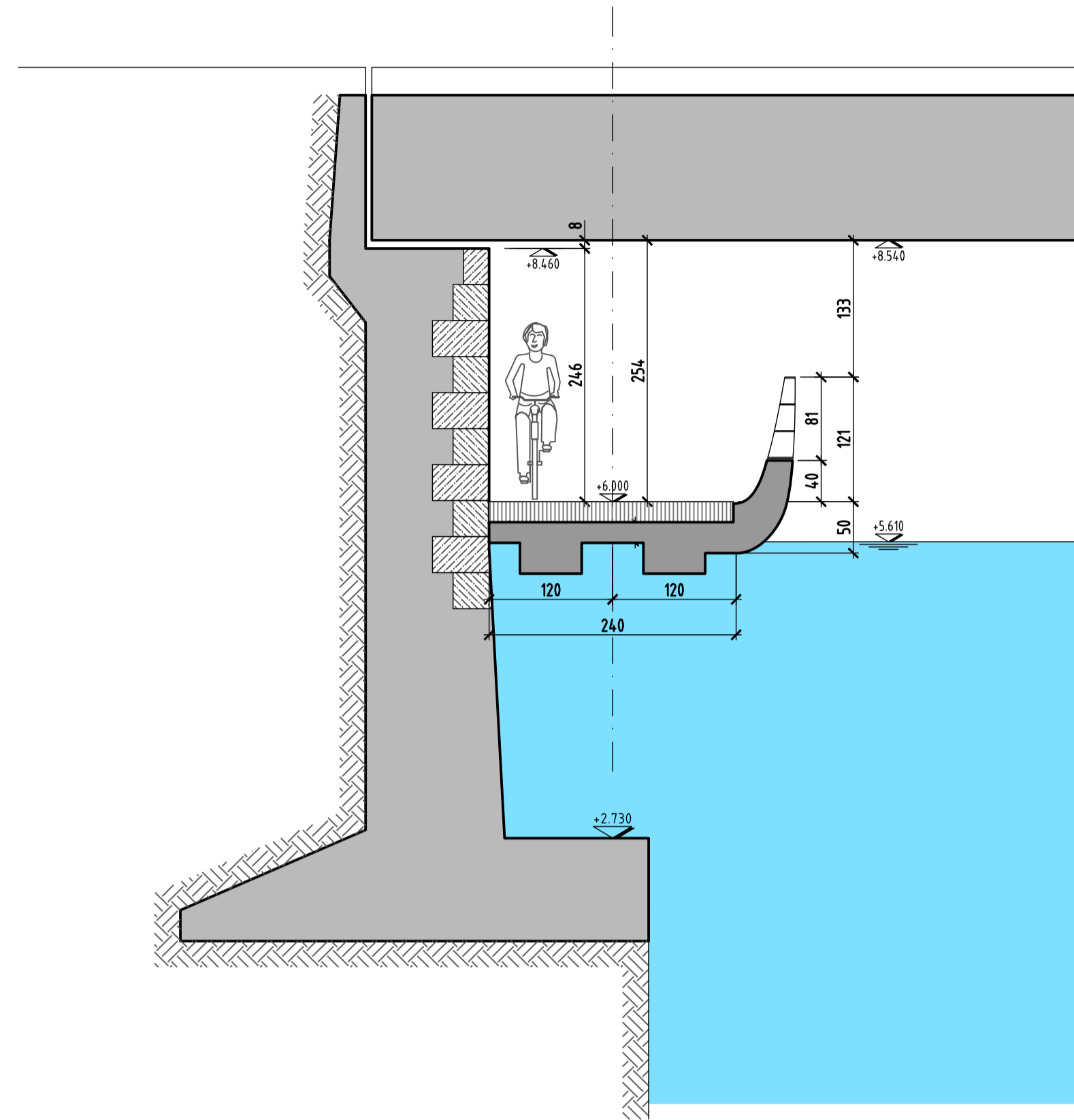
DOORSNEDE A-A

Schaal: 1/50

DOORSNEDE B-B

Schaal: 1/50

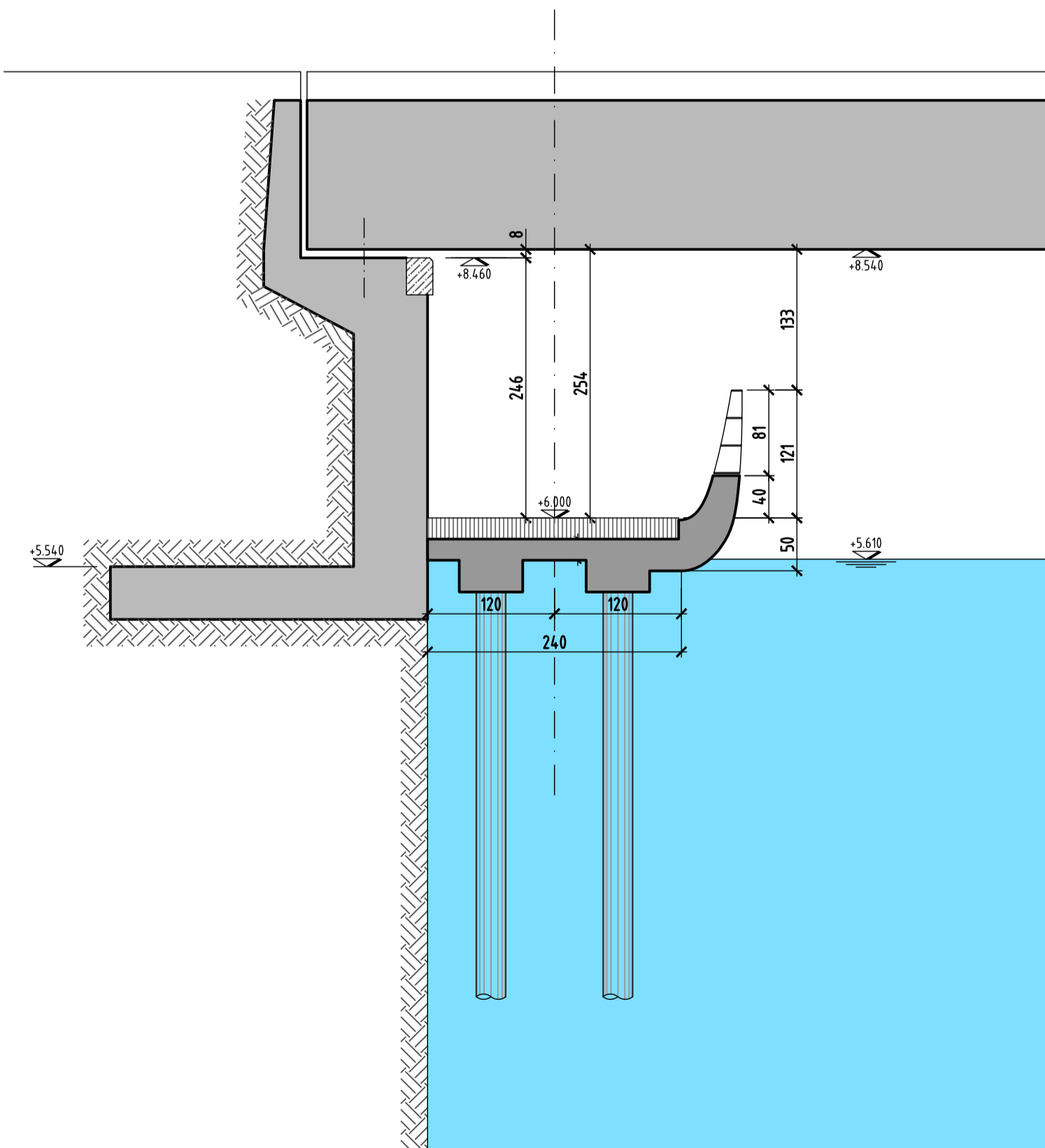
MATERIAALLIJST

- Fietspad en trappen: uitgewassen beton
- Borstwering: roestvast staal
- Structuur: glad bekist beton

CODE	DATUM	GETEK.	VERSIE
0	19/09/2016	KMA	Eerste uitgave
A	18/11/2016	KMA	Aanpassing borstwering
B	19/10/2017	JRO	Afwerkingspakket 20cm

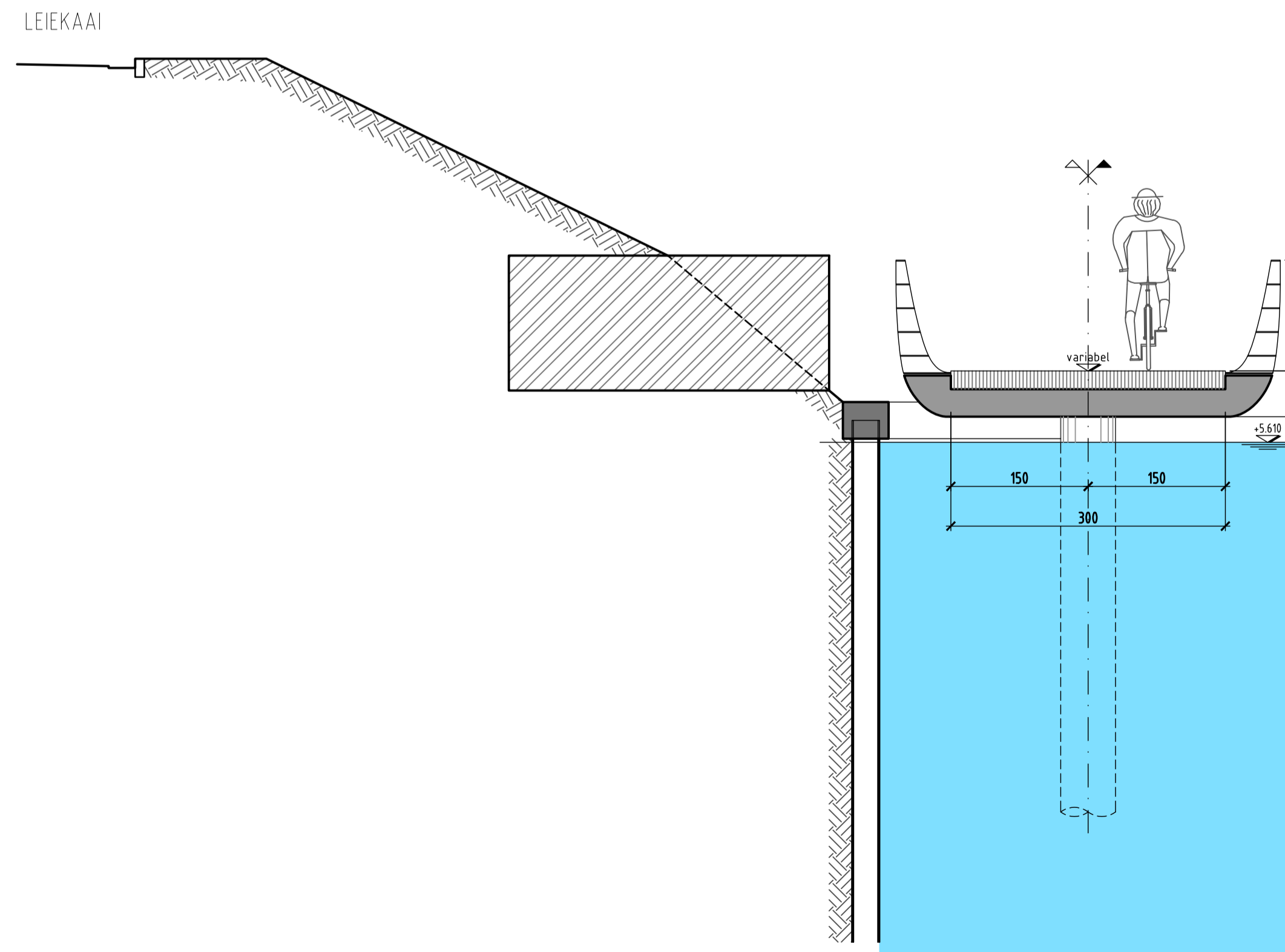
DOORSNEDE C-C

Schaal: 1/50

DOORSNEDE D-D

Schaal: 1/50

Stad Gent - Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen
Stadhuis - Botermarkt 1
B-9000 Gent

de ontwerper: Arch & Teco Engineering - B.CEC nv
de opdrachtgever: burgemeester Daniël Termont, stadsecretaris Paul Teerlinck, directeur-manager Dirk De Baets

project
Kunstwerken Gent : Ekkergerbrug - onderdoorgang
Herdenkingslaan - Leiekaai
Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent

Studies Stabiliteit : Arch & Teco Engineering - B.CEC nv
Studies Architectuur : Arch & Teco Architecture and Planning bv
Aannemer : Veiligheidscoördinatie_ontwerp en uitvoering : V.E.T.O. & Partners nv

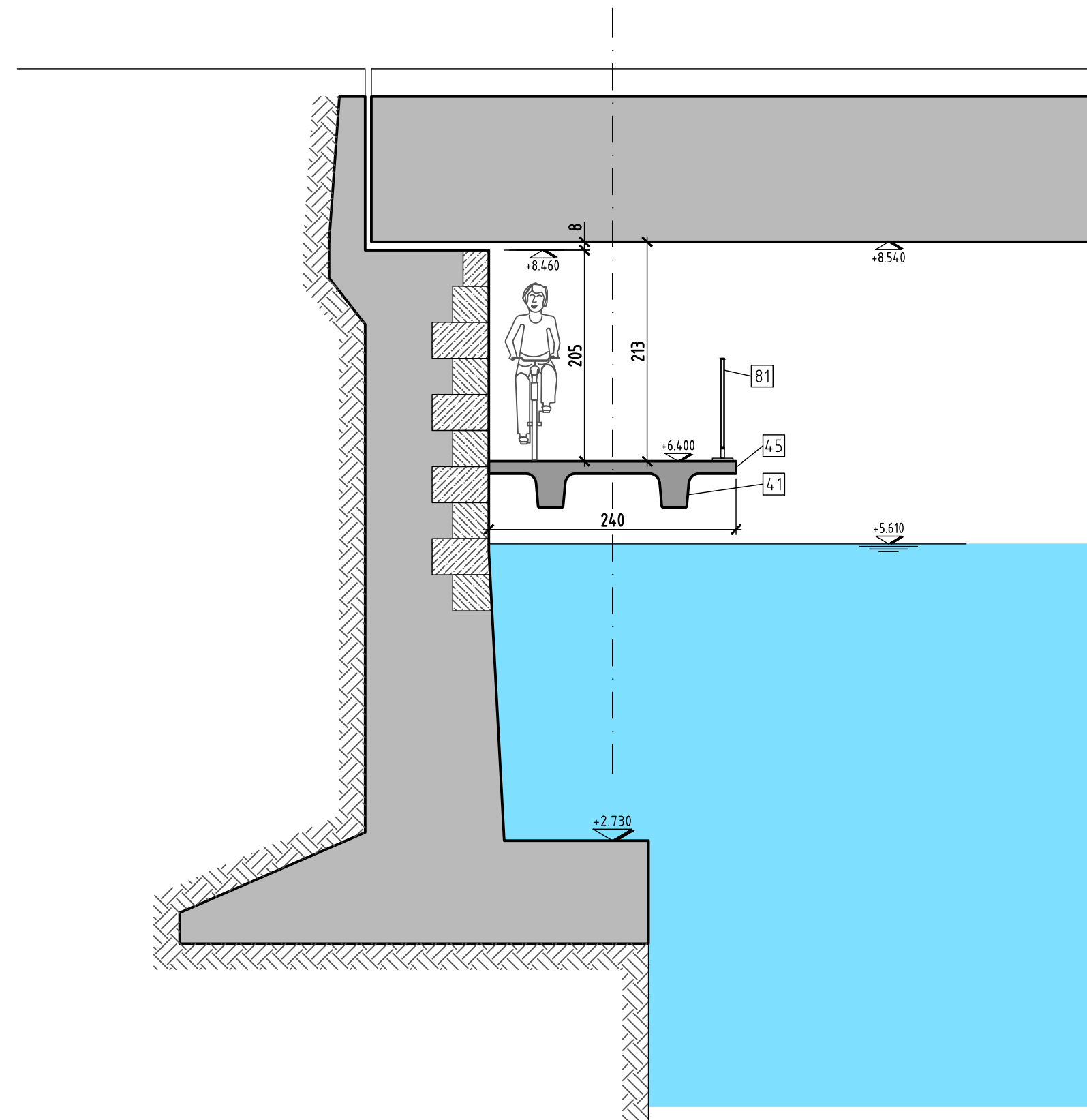
Onduidelijkheden, onvolledigheden, onverenigbaarheden, tegenstrijdigheden op en tussen de documenten opgesteld door de studiebureau, de andere voorschriften, de richtlijnen van de fabrikant en de regels der kunst dienen opgemerkt en gemeld aan de studiebureau en de opdrachtgever. Alle documenten, matten, passen en hoeveelheden dienen gecontroleerd vooraf en tijdens de werken.

ontwerpfase	datum	19/09/2016
VOORONTWERP	schaal	1:50
plannummer	oppervlakte	0.49 m²
dossiernummer studiebureau		
SBS 2 VO 00 BK 006 B 3161		

DWARSDOORSNEDEN BESTAANDE TOESTAND

DOORSNEDE 1-1

Schaal: 1/50

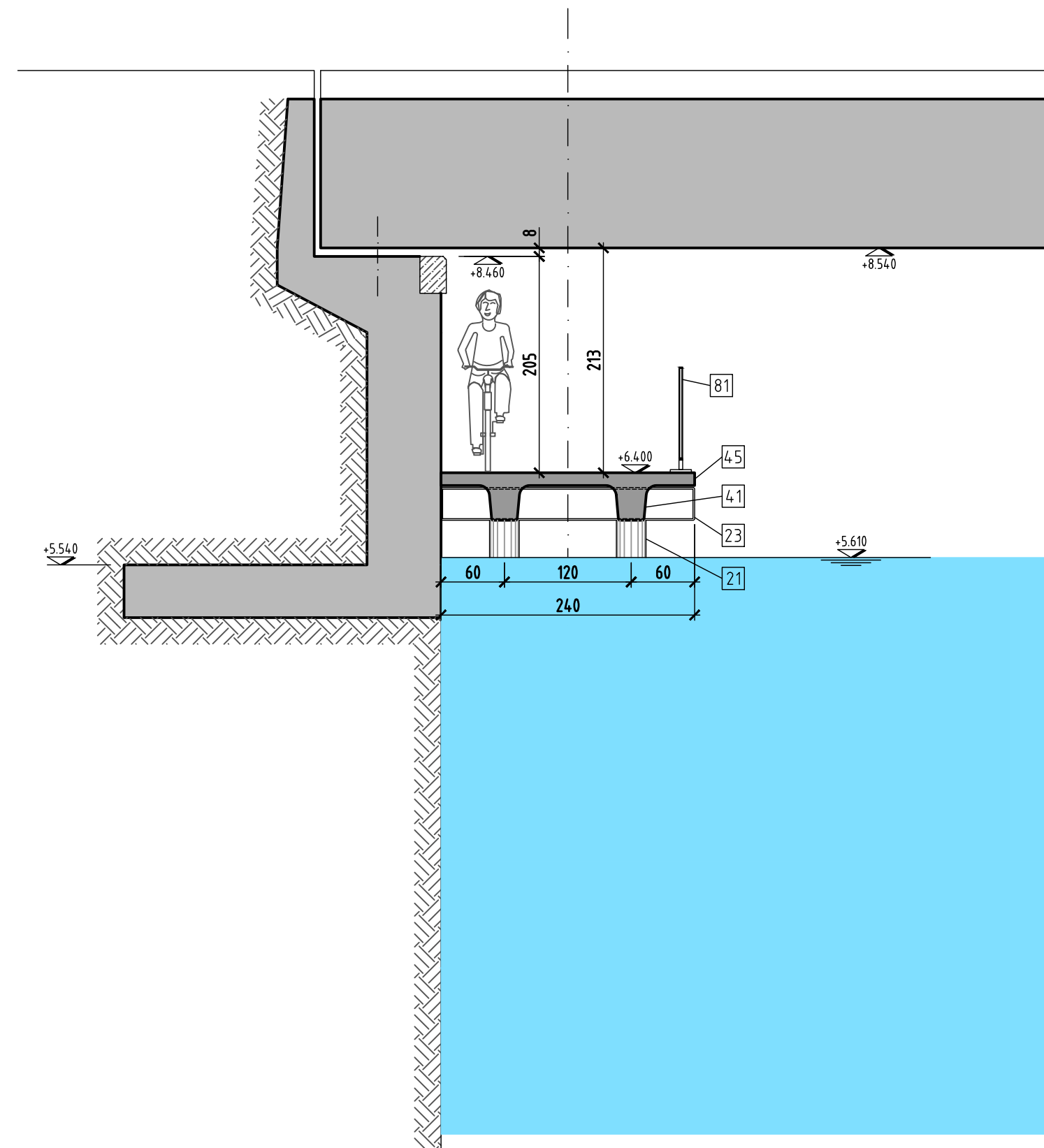

LEGENDE

- 17 = trap
- 21 = fundering
- 23 = zool
- 4.1 = hoofdlijger
- 4.5 = brugdekplaat
- 8.1 = leuning

DOORSNEDE 2-2

Schaal: 1/50

Stad Gent - Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen
Stadhuis - Botermarkt 1
B-9000 Gent

de ontwerper: business unit manager Jan Versieck
B.CEC nv - Arch & Teco Engineering

de opdrachtgever: burgemeester Daniël Termont
Stad Gent

stadssecretaris Paul Teerlinck
Stad Gent

directeur-manager Dirk De Baets
Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen

project
Kunstwerken Gent : Ekkergembrug - onderdoorgang
Herdenkingslaan - Leiekaai
Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent

Studies Stabiliteit :
Arch & Teco Engineering - B.CEC nv
projectleider _ Roel Synnave
Coupure Links 55, B-9000 Gent
tel _ 00 32 9 296 00 64 fax _ 00 32 9 296 00 69
BTW BE 0444.463.304 - RPR Gent

Studies Architectuur :
Arch & Teco Architecture and Planning bv ovv cvba
projectleider _
Coupure Links 55, B-9000 Gent
tel _ 00 32 9 296 00 62 fax _ 00 32 9 296 00 69
BTW BE 0811.822.197 - RPR Gent

Studies Uitrustingstechnieken :
Arch & Teco Engineering - T.E.E.nv
projectleider _
Coupure Links 55, B-9000 Gent
tel _ 00 32 9 296 00 67 fax _ 00 32 9 296 00 69
BTW BE 0434.808.141 - RPR Gent

Studies Weg- en Infrastructuurwerken :
Arch & Teco Engineering - Asset nv
projectleider _
Wiedauwkaai 51, B-9000 Gent
tel _ 00 32 9 253 56 84 fax _ 00 32 9 253 90 52
BTW BE 0427.396.648 - RPR Gent

Aannemer : Veiligheidscoördinatie_ontwerp en uitvoering :

Onduidelijkheden, onvolledigheden, onverenigbaarheden, tegenstrijdigheden op en tussen de documenten opgesteld door de studiebureaus, de andere voorschriften, de richtlijnen van de fabrikant en de regels der kunst dienen opgemerkt en gemeld aan de studiebureaus en de opdrachtgever. Alle documenten, maten, passen en hoeveelheden dienen gecontroleerd vooraf en tijdens de werken.

ontwerpfase	datum	21/10/2016
VOORONTWERP	schaal	1:50
	oppervlakte	0.49 m²
plannummer	dossiernummer studiebureaus	
SBS 2 VO 00 BK 008 0 3161		

DWARSDOORSNEDEN
BESTAANDE TOESTAND

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Het projectgebied Onderdoorgang Ekkergerbrug wordt gekenmerkt door de ligging op de westelijke Leiearm net buiten de Gentse 14de-eeuwse omwalling. Hierdoor heeft het bureau-onderzoek zich toegespitst op de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

1. Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
2. Quartair geologische kaart van Vlaanderen
3. Bodemkaart
4. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
5. Hydrografische kaart van Vlaanderen
6. Bodemerosiekaart
7. Bodemgebruikskaart

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën waaronder ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Omdat het projectgebied zich situeert net buiten de voormalige 14de-eeuwse en latere stadsomwallingen werd aandacht besteed aan het onderzoek van archieven en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische bebouwing of landschapsgebruik. Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Panorama op Gent, 1534
Kaart van Jacob van Deventer, midden 16de eeuw
Kaart van Braun en Hogenberg, 1572
Kaart van Horenbault, 1619
Kaart van Hondius, 1641
Kaart van Ferraris, 1771-1777
Kaart van G. Goethals, 1796
Atlas der Buurtwegen, 1843-1845
Primitief kadaster, ca. 1830
Popp Kadasterkaarten, 1842-1879
Kaart van P. en L. Gérard (1855)
Kaart van Gevaert en Van Impe (1878)
Plattegrond van Gent door Compijn & Soenen (1912)
Luchtfoto, 2015

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de versterking van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

Kadasterkaart
topografische kaart (1981)
orthogonale luchtfoto
ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Onderdoorgang Ekkergerbrug werd geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

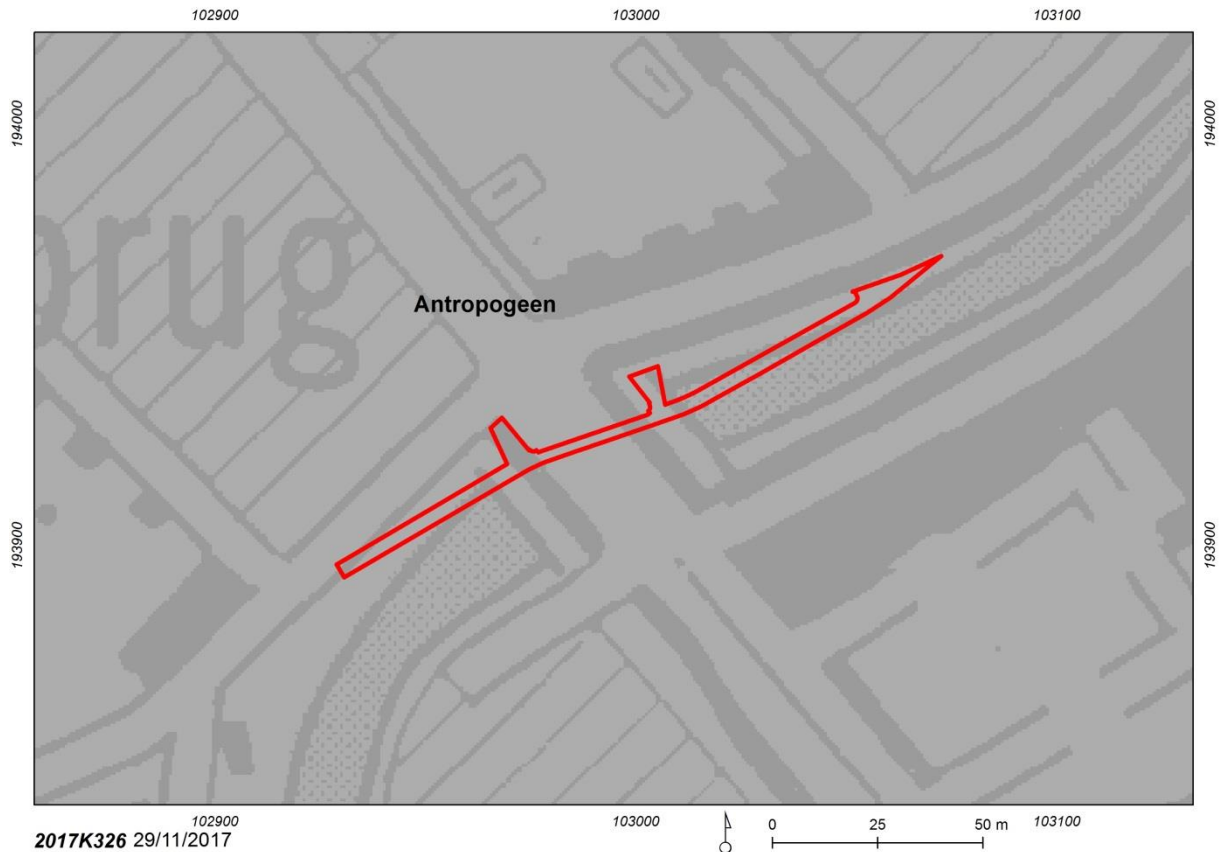
- 1° geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal nooit leiden tot kenniswinst

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat het volgende vooropgestelde criteria aangehaald kan worden.

- Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat de voorziene ingreep van voornamelijk het aanleggen van toegangshellingen en de aanpassing van de trapconstructies, aansluitend op de bestaande verstoringsgraad van de aanwezige taluds en onderdoorgang, er zonder twijfel toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

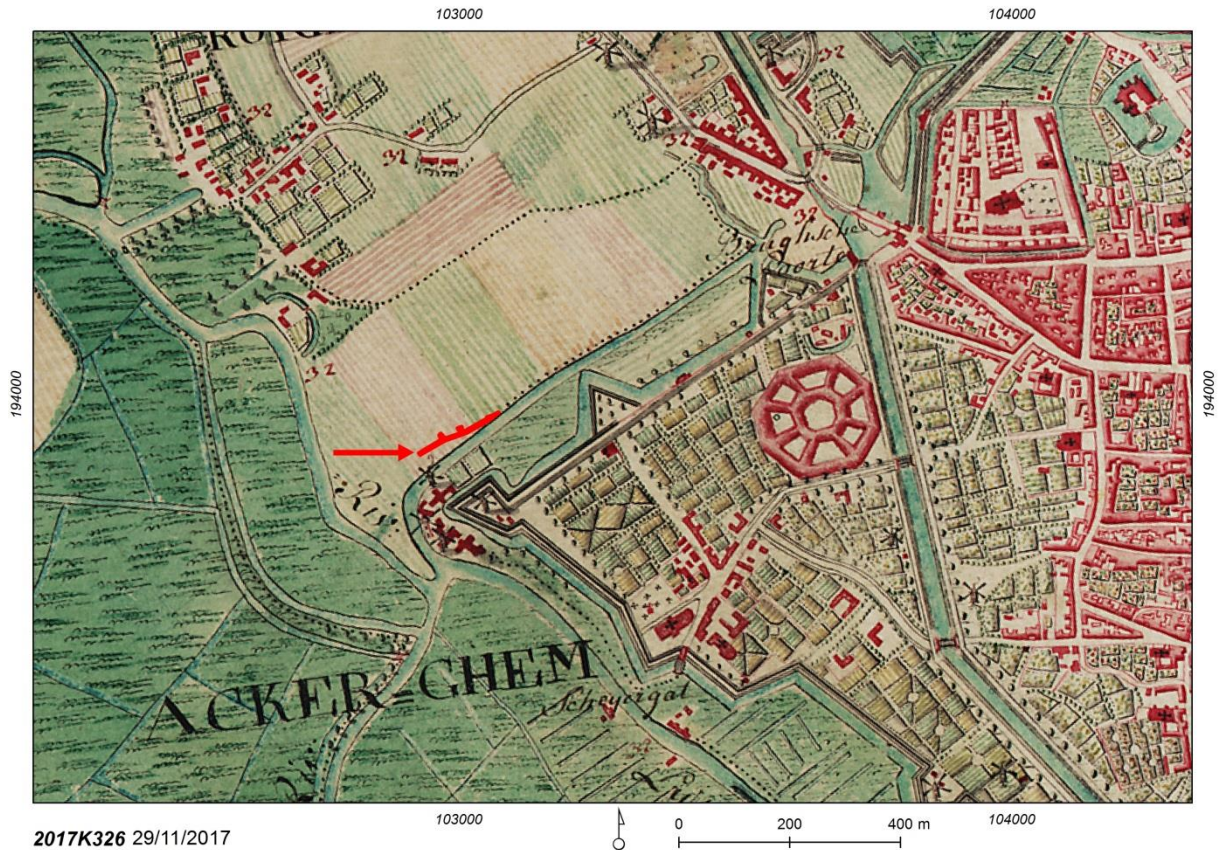
2.3.8 Datering en interpretatie van onderzocht gebied

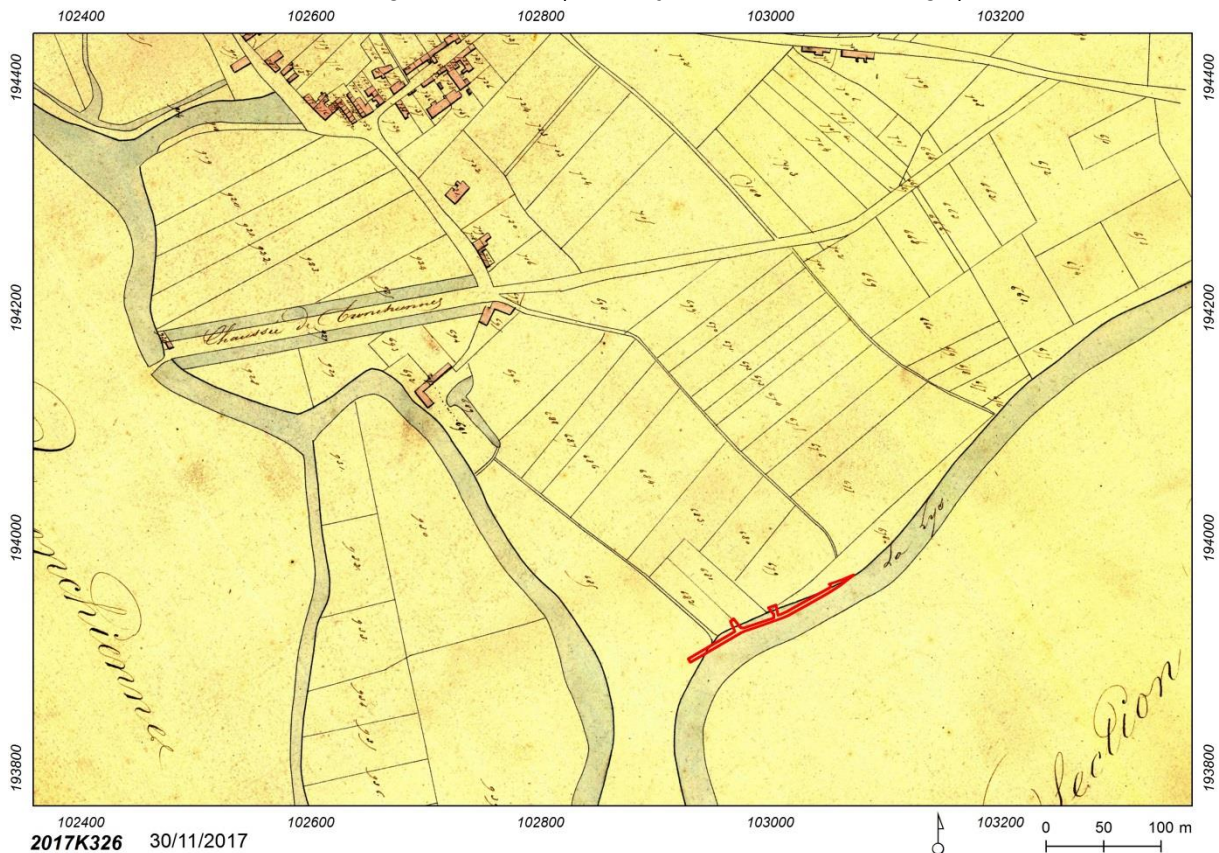
Plan 5: De projectzone is ingekleurd als Antropogeen (door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd bodemprofiel) (AGIV)

Bij de eind 13de-eeuwse stadsuitbreiding situeerde het projectgebied zich net buiten de stadsomwalling. Voor de vestgracht kon men de aanwezige Leiearm benutten en aanpassen. In de 15de eeuw stond er een stadsmuur met torens over een lengte van 800 m tussen de Brugse Poort en Einde Were¹. Tijdens de Gentse Calvinistische republiek werd deze omwalling van stevige wallen voorzien met bastions en brede grachten. Op het einde van de 18de eeuw werden de vesten ontmanteld en een promenade aangelegd (de huidige Nieuwe Wandeling en Begijnhoflaan). In 1753 werd de Coupure gegraven. Dit gaf het startsein voor de industrialisatie van de wijk. Voornamelijk de gebouwen van vlasgigant La Lys moeten worden gesitueerd over het volledige Groene Valleipark (van Jan Van Hembysebolwerk tot Einde Were) en dit tot 1970.

¹ DEVRIESE, L., GELAUDE, F. & STEURBAUT, P., *Nieuwewandeling*, in: *Archeologisch onderzoek in Gent 2015*, (Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent, reeks 2 nr. 7), Gent, 2015, p. 60-69.

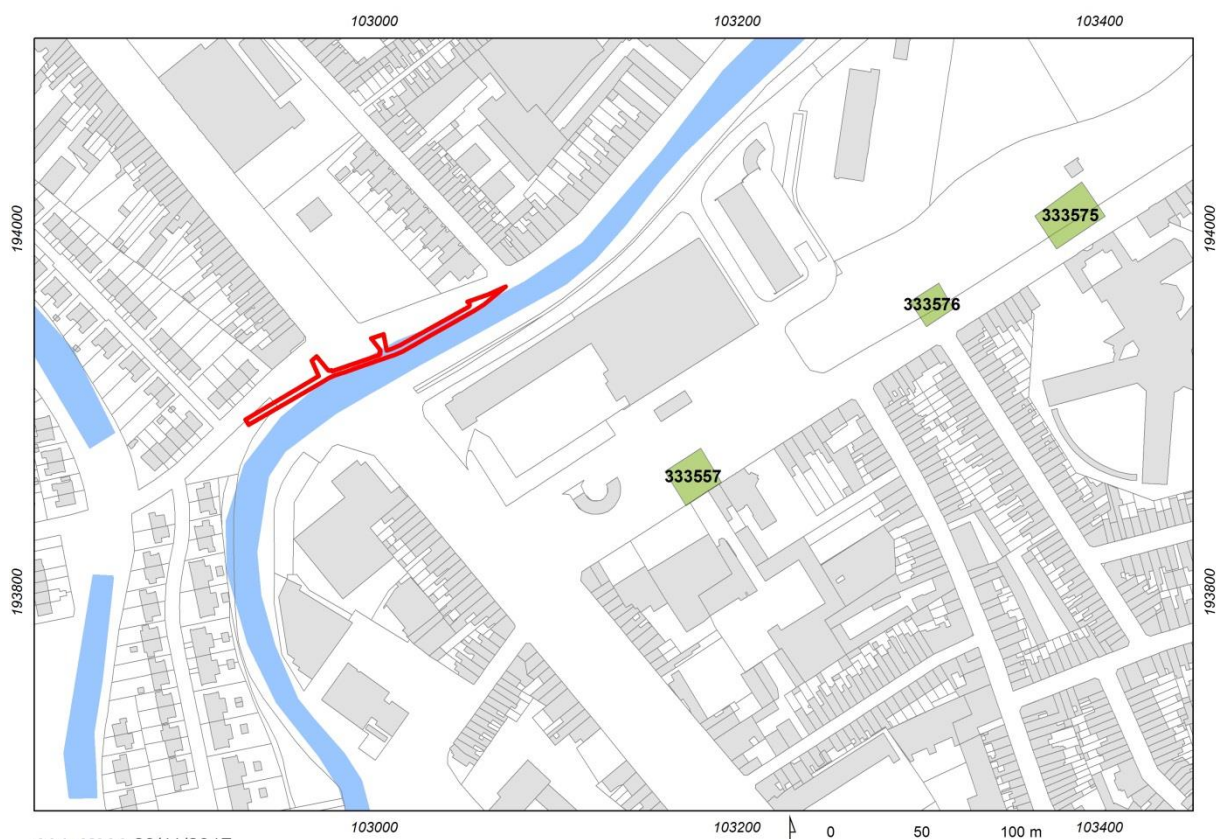

Plan 6: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778), Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, met aanduiding van de zone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Plan 7: Het projectgebied geprojecteerd op het primitief kadaster, 1834 (Universiteitsbibliotheek, Gent)

De CAI maakt in de nabije omgeving melding van locaties 333557, 33576 en 33575, restanten van de hoger besproken laatmiddeleeuwse en 16de-eeuwse omwalling.

2017K326 29/11/2017
Plan 8: De op de CAI aangeduide archeologische relictten (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

De projectzone is gelokaliseerd net buiten de oude stadsvesten. Voornamelijk de 16de-17de-eeuwse transformaties zijn ondanks ze nu vergeten zijn nog beeldbepalend. De specifieke plaats namelijk deze voor de onderdoorgang en de bovengrondse herinrichting, doen vermoeden dat het aansnijden van eventuele archeologische sporen quasi nihil is. Algemeen kunnen we stellen dat er op archeologisch vlak geen verwachtingen zijn.

De aanwezige brug en talud ter hoogte van de bestaande onderdoorgang Ekkergembrug, inclusief de trappenpartijen, doen vermoeden dat er geen of slechts fragmentarisch archeologisch erfgoed kan worden verwacht. Deze informatie gekoppeld aan het feit dat de verstoringsimpact de heraanleg van een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers betreft onder de Ekkergembrug inclusief de vernieuwing en de verbreding van de trappartijen, zorgt ervoor dat de kans op archeologische aanwezige sporen quasi nihil is. Algemeen kunnen we stellen dat er op archeologisch vlak weinig verwachtingen zijn.

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

Het projectgebied bestaat in hoofdzaak uit de heraanleg van een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers onder de Ekkergembrug en een aanpassing van de trapconstructies. De totaliteit van het projectgebied beslaat 640 m² dat integraal zal aangepakt worden.

De geplande verstoringen in de ondergrond bestaan uit het verwijderen van de bestaande onderdoorgang, de aanleg van een helling kant Leiekaai en kant Herdenkingslaan en het opbreken en heraanleggen van de bestaande trappartijen.

Zowel uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen kan geconcludeerd worden dat door de huidige verstoringsgraad door de aanleg van de bestaande onderdoorgang en trappartijen en de profilering van de talud de kans tot het aansnijden van archeologisch potentieel quasi nihil is. Dit in combinatie met de geplande ingrepen namelijk de heraanleg van een onderdoorgang voor de Ekkergembrug en de trappartijen, is duidelijk dat de vooropgestelde ingrepen, indien voorafgegaan door een archeologisch onderzoek, GEEN kenniswinst zouden opleveren.

Hierdoor is voldaan aan verschillende van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

2.4 Relevante bibliografie

DEVRIESE, L., GELAUDE, F. & STEURBAUT, P., *Nieuwewandeling*, in: *Archeologisch onderzoek in Gent 2015*, (*Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, reeks 2 nr. 7), Gent, 2015, p. 60-69.

LALEMAN, M.C. (dir.), *Kleurrijk – Wynantz & Gent omstreeks 1820*, Gent, 2015.

GELAUDE, F., *Gent. Einde Were*, (*Erfgoedmemo* nr. 87), Gent, in druk.

www.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>

2.5 Bijlagen

2.5.1. Plannenlijst

projectcode	2017K326
plannenlijst	
plannummer	plan 1
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015
plannummer	plan 2
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2016
plannummer	plan 3
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	1981
plannummer	plan 4
type plan	bouwplan
onderwerp plan	ontwerpplannen en dwarsdoorsnedes
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 5
type plan	bodemkaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2006

plannummer	plan 6
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Ferrariskaart
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1771-1778
plannummer	plan 7
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	primitief kadaster
aanmaakschaal	zie schaalat
aanmaakwijze	analoog
datum	1835-2016
plannummer	plan 8
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	CAI-vondsten
aanmaakschaal	zie schaalat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2001-2017

2.5.2. Fotolijst

projectcode	2017K326
fotolijst	
fotonummer	foto 1
type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaalat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015
fotonummer	foto 2
type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaalat

aanmaakwijze	digitaal
datum	1971

Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Sites met walgracht: Een site met walgracht - moated site, omwalde of omgrachte hoeve - is een door een brede gracht omgeven wooncomplex, waarbij het voornaamste gebouw opgetrokken is uit (bak)steen. De rest bestaat uit steen- of meestal houtbouw. De gebouwen kunnen defensieve elementen, zoals torens en een poortgebouw, bezitten, maar zijn niet reëel verdedigbaar. Deze elementen vervullen voornamelijk een statusfunctie. De vorm van de woonzone kan vierkant, rechthoekig, cirkelvormig of onregelmatig zijn. In enkele gevallen werd de woonzone opgehoogd. Ze kunnen gedateerd worden tussen de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sites zijn vaak nog te herkennen in het landschap door de aanwezigheid van een gracht rondom een hoevecomplex. Vaak is ook het wooneiland nog als ophoging herkenbaar. In de 18de eeuw werden ook pastorieën in landelijk gebied vaak als site met walgracht geconcipieerd.

Stadsomwallingen: Een stadsomwalling is het geheel van verdedigingswerken rondom een stad, nl. grachten, wallen, muren, torens, enz..., bedoeld om de stad te beschermen tegen invallen van buitenaf. Tijdens de eerste stadsontwikkelingen bestonden deze stadsomwallingen uit aarden wallen, later werden deze wallen vervangen door stenen muren.